

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Qui tingués avui un Josep Maria Ainaud

L'últim cop que vaig veure en Josep Maria Ainaud (1925-2012) va ser a l'Ateneu Barcelonès, uns anys abans que morís. Ja estava mig cec. Conservava, però, l'ànim, la bonhomia i la memòria enciclopèdica. No l'havia abandonat aquell esperit educador i de concòrdia que li venia de família, posat en el seu cas al servei de la divulgació de la història del país. Sense proposar-s'ho, des del activisme cultural i polític, des dels mons llibres i mediàtic, va convertir-se durant dècades en l'ànima antiseccatària i humanista del nacionalisme català. La seva paraula sàvia i ponderada va seduir molta gent, entre els quals m'incloc.

Aquest és l'Ainaud que he trobat a la biografia que li dedica Josep Lluís Martín, publicada per Base. S'hi recull tot el que va fer, que és molt. El llibre, més un catàleg de fets i cites que un text literari, mostra la seva condició d'home de conviccions fermes i alhora d'home pont (contra la confusió de molta gent, una cosa no està renyida amb l'altra). L'Ainaud en va donar testimoni tota la vida. Resulta simptomàtic comprovar, per exemple, com els principals caps de llista a les primeres eleccions al Parlament (1980) eren tots bons amics seus: Jordi Pujol (CiU), Josep Benet (PSUC), Joan Reventós (PSC), Anton Cañellas (Centristes) i Heribert Barrera (ERC). Amb tots havia col·laborat estretament en l'antifranquisme.

HOME PONT DINS EL CATALANISME, LA SEVA AMBICIÓ NO ERA DE PODER, SINÓ DE PAÍS I CULTURAL

L'amistat més antiga, i molt sòlida, era amb Reventós, amb qui va estudiar a l'Institut Menéndez y Pelayo (antiga Blanquera), en una promoció en què també hi havia Oriol Bohigas –igualmente íntims–. A Benet i Cañellas els va conèixer a les classes clandestines dels Estudis Universitaris Catalans a partir del 1942. Amb Benet va treballar colze a colze el 1947 en els actes d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat, primer acte públic i massiu d'afirmació catalanista durant la dictadura. Aquí va ser on també va conèixer Jordi Pujol, amb qui, curiosament, tot i acabar militant al seu costat, va mantenir algunes dife-

rències rellevants, ja en l'època d'Enciclopèdia Catalana i després. (Potser per això Pujol no el va fer conseller de Cultura: Ainaud era un esperit massa lliure i transversal.) Amb Barrera, des dels anys 60, va coincidir en nombroses plataformes i entitats.

La coincidència amb tots ells, i amb molta altra gent, era fàcil. Perquè Ainaud, amb una capacitat immensa de treball, era arreu. No va parar mai. Advocat de formació, escriptor d'història per vocació i editor per professió, el seu activisme cívic i polític, amb més vocació de servei que de partit, va donar molt de si. Com li va dir un dia Tarradellas, “vós no sereu un bon polític perquè no teniu ambició ni paciència”. Generós i clarivent, la seva ambició, certament, era una altra: cultural, pedagògica i de país, no de poder. La mena d'ambició que serveix per construir de debò una societat. Qui tingués avui uns quants Ainauds! ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Un lector diu que és “patètic aquest ús transitiu de *cessar* en tants mitjans”. I ho diu, suposo, perquè hi veu ignorància i deixadesa. No es para a pensar que si “tants mitjans” cessen persones és potser perquè, després d'haver-se passat anys impedit-ho, han conclòs que cessar-les omple un buit i no crea cap problema. Que si ho sent sovint a TV3 és perquè el seu llibre d'estil ho permet.

Anys corregint m'han avesat al següent cicle: l'ús innova fora de la norma, la norma el reprimeix, l'ús insisteix, la norma es resisteix, l'ús insisteix, la norma el beneeix. Altres vegades l'ús no insisteix i la norma avorta la innovació. Però, si insisteix prou, formes vistes com a aberrants durant anys pels puristes acaben entrant al diccionari.

¿L'han cessat, l'han fet cessar o l'han destituït?

“La norma avorta la innovació” n'és un bon exemple. “És patètic aquest ús transitiu d'*avortar*”, ens pot dir un lector. “Un pla avorta però no el pots avortar. En tot cas, el fas avortar”, ens pot alligonar. Però resulta que “avortar un pla” és més àgil que “fer avortar un pla” i resulta igual d'entenedor. L'estructura de la frase, el fet que tingui subjecte i OD, ja ens diu que aquí *avortar* és transitiu.

I encara que el DIEC2 no ho admeti, els plans o els atemptats són

SIL'ÚS INSISTEIX PROU, FORMES VISTES COM A ABERRANTS DURANT ANYS ACABEN ENTRANT ALS DICCIONARIS

avortats als titulars dels mitjans catalans, inclosos els més puristes. És només qüestió de temps que, com ja va fer el DRAE al seu dia, el DIEC2 afegeixi a *avortar* “5. v. tr. interrompre un pla o un procés”. ¿S'haurà empobrit o degradat el català, quan això passi? Cal estar una mica ofuscat per veure-ho així.

I algú em pot dir: “Estic d'acord que *fer cessar* és poc àgil, però pots dir *destituir*, *despatxar*, *fer fora*”. Si aquest algú fos corrector sabria que el canvi fa arrufar el nas sovint a qui ho ha escrit. Per què? Perquè tots, i encara més el món polític, necessitem eufemismes, paraules que diguin el mateix amb menys cruesa. Poder-ho dir amb menys cruesa fa la llengua més dúctil, i és lògic que siguem els mitjans els que fem el primer pas. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **El món blau**
ALBERT ESPINOSA
Rosa dels vents
216 pàgines i 15,95 €

[2] **Algú com tu**
XAVIER BOSCH
Planeta
350 pàgines i 21,50 €

[3] **Cremeu Barcelona!**
GUILLEM MARTÍ
Columna
602 pàgines i 20 €

[4] **La llei dels justos**
CHUFO LLORÉNS
Rosa dels vents
1.120 pàgines i 22,90 €

[5] **Mariona**
PILAR RAHOLA
RBA-La Magrana
288 pàgines i 18 €

NO-FICCIÓ

[1] **Escac a l'Estat**
PERE MARTÍ
Pòrtic
204 pàgines i 12,90 €

[2] **Jaume Sisa...**
DONAT PUTX
Empúries
246 pàgines i 17 €

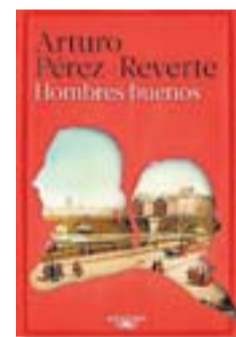
[3] **Córrer per pensar...**
FRANCESC TORRALBA
Angle
176 pàgines i 14,90 €

[4] **Revoltats**
ORIOL JUNQUERAS / JUSTO MOLINERO
Ara llibres
192 pàgines i 19,90 €

[5] **És l'hora dels adéus?**
XAVIER SALA I MARTÍN
Rosa dels Vents
224 pàgines i 16,90 €

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **Hombres buenos**
ARTURO PÉREZ-REVERTE
Alfaguara
586 pàgines i 22,90 €

[2] **La Templanza**
MARÍA DUEÑAS
Planeta
530 pàgines i 21,90 €

[3] **El mundo azul**
ALBERT ESPINOSA
Plaza & Janés
216 pàgines i 15,90 €

[4] **Blitz**
DAVID TRUEBA
Anagrama
168 pàgines i 16,90 €

[5] **La ley de los justos**
CHUFO LLORÉNS
Plaza & Janés
1.152 pàgines i 22,90 €

NO FICCIÓ

[1] **Diario de un ministro**
JOSÉ BONO
Planeta
384 pàgines i 23,50 €

[2] **Masterchef junior**
RTVE MASTERCHEF
Temas de hoy
204 pàgines i 21,90 €

[3] **De lo peor, lo mejor**
AURON PLAY
Martínez Roca
160 pàgines i 9,90 €

[4] **Yo fui a EGB**
JAVIER IKAZ / JORGE DÍAZ
Plaza & Janés
254 pàgines i 18,90 €

[5] **Mis chistes, mi filosofía**
SLAVOJ ZIZEK
Anagrama
176 pàgines i 15,90 €

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat